

Enheten för naturvård

Syd Väsby SE0110292

Bevarandeplan för Natura 2000-område

(enligt 17 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.)

Inledning

Bevarandeplanen är det dokument som beskriver vilka mål som ska uppnås i bevarandet av ett Natura 2000-område och som anger vilka bevarandeåtgärder som planeras. I bevarandeplanen beskrivs vilka förutsättningar som krävs för att de utpekade arterna och livsmiljöerna ska upprätthålla s.k. gynnsam bevarandestatus. Det har betydelse för tillämpningen av regelverket om Natura 2000-områden.

BEVARANDEPLANDatum
2017-06-12Beteckning
511-18661-2017

Namn	Syd Väsby	Areal	3,5 ha
Natura 2000-kod	SE 0110292		
Kommun	Norrtälje		
Bevarandeplan fastställd av Länsstyrelsen	2007-02-05		
Bevarandeplan reviderad av Länsstyrelsen	2017-06-12		
Områdestyp och status	SAC-område enligt art- och habitatdirektivet		
Ägarförhållanden	Privat		

Ingående livsmiljöer enligt art- och habitatdirektivet

Tabell 1. Livsmiljöer.

Livsmiljökod	Livsmiljöns namn	Areal (ha)	Andel (%)
6270	*Silikatgräsmarker	0,5	14
9070	Trädklädd betesmark	2,4	69

* Prioriterad livsmiljö – bevarandet bedöms ha hög prioritet inom EU.

Ingående arter enligt art- och habitatdirektivet

Natura 2000-arter är arter som finns upptagna i bilaga 2 till EU:s art- och habitatdirektiv och skyddas därmed av Natura 2000-reglerna. I denna bevarandeplan nämns andra arter än de som är skyddade av Natura 2000-reglerna. Dessa arter har inte samma lagliga skydd såsom eventuella Natura 2000-arter.

Tabell 2. Arter.

Artens kod	Svenskt namn	Vetenskapligt namn
Inga Natura 2000-arter finns rapporterade från området.		

Bevarandesyfte för Syd Väsby

Bevarandesyftet och beskrivningen av livsmiljöer nedan utgör den beskrivning som ska upprättas i enlighet med 17 § förordningen om områdesskydd m.m. (FOM). Tillsammans med bevarandemål och bevarandeåtgärder i denna plan utgör de underlag som visar hur myndigheterna behöver arbeta för att motsvara kraven i 16 § FOM.

BEVARANDEPLAN

Datum
2017-06-12

Beteckning
511-18661-2017

Det övergripande syftet med Natura 2000-området är att bidra till att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för de i området utpekade livsmiljöerna. De betespräglade livsmiljöerna (silikatgräsmarker och trädklädd betesmark) är båda prioriterade i området. I närområdet finns en hel del ekmiljöer samt öppna betesmarker. På andra sidan Brosjön, knappt en km bort, finns skyddade ekmiljöer inom Oxöns naturreservat. Fyra – fem km västerut, vid sjön Erken, finns rikligt med ekmiljöer varav många är skyddade antingen som naturreservat eller som Natura 2000-område.

Prioritering av skötselåtgärder framgår av tabell 3.

Bevarandemål för Syd Väsby

Att bidra till gynnsam bevarandestatus för de i området utpekade livsmiljöerna uttrycks i detta område i följande mål.

***Silikatgräsmarker (6270)**

- Arealen silikatgräsmarker ska bibehållas.
- Vegetationen ska vara välhävdad av bete och/eller slåtter, helst bete, varje år vid vegetationsperiodens slut så att ansamling av förna inte sker.
- Igenväxningsvegetation ska inte förekomma. Enstaka nyponbuskar, gamla enar och björkar lämnas kvar och räknas inte som igenväxning.
- Marken ska vara opåverkad av konstgödsling och stödutfodring, kalkning, dikning, insådd av för livsmiljön främmande arter.
- De för livsmiljön typiska arterna, till exempel Adam och Eva, jungfrulin, brudbröd, ängsskallra, gullviva, solvända, backnejlika, rödkämpar och nattviol, ska finnas i livskraftiga bestånd.

Trädklädd betesmark (9070)

- Arealen Trädklädd betesmark ska bibehållas.
- Vegetationen ska vara välhävdad av bete och/eller slåtter, helst bete, varje år vid vegetationsperiodens slut så att ansamling av förna inte sker.
- Träden i betesmarken ska ha en varierad åldersstruktur och bestå av olika trädarter.
- Det ska finnas rikligt med gamla grova träd, främst ekar.
- Grova lövträd ska stå solexponerade och fria från konkurrerande träd och buskar.
- Det ska finnas grov död ved och mulmträd.
- Det ska finnas solbelysta gläntor med hävdgynnad flora och inslag av enstaka buskage.
- Igenväxningsvegetation ska inte förekomma alls, eller endast i måttlig omfattning. Eventuella buskar som är lämpliga att utgöra skydd för naturlig föryngring av ädellövträd samt några äldre hasselbuketter med grov hassel kan lämnas och betraktas inte som igenväxning.

BEVARANDEPLAN

Datum
2017-06-12

Beteckning
511-18661-2017

- Marken ska vara opåverkad av konstgödsling och stödutfodring, kalkning, dikning, insådd av för livsmiljön främmande arter.
- Det ska finnas solbelysta gläntor med en hävdgynnad flora spritt i hagen och inslag av enstaka buskage.
- De för livsmiljön typiska arterna, till exempel liten blåklocka och gullviva, ska finnas i livskraftiga bestånd.

Beskrivning av området

Detta Natura 2000-område är uppdelat i två betade trädbevuxna backar söder om byn Väsby öster om Brosjön. Områdena betas av både hästar och nötkreatur. I båda områdena finns fornlämningar i form av gravar. Marken har inslag av kalk vilket också märks på markfloran.

Det västra delområdet är en betad ekhage vackert belägen intill strandängarna vid Brosjön. Hagen är bevuxen med gamla grova och medelålders ekar och har en rik underväxt av hassel, framför allt i södra delen. Här växer förutom ek och hassel även en, björk, asp, nypon, gran och hagtorn. Bland ekarna finns en del gläntor insprängda och det är främst i dessa som den hävdgynnade floran finns. I hagen växer bl a liten blåklocka, mandelblom, brudbröd, fyrkantig johannesört och spåtistel. Kontinuiteten av trädklädd betesmark är lång men hävden har delvis varit svag och hagen har därför tidigare varit mycket öppnare med glest ställda ekar. I hagens nordöstra del finns en inhägnad källa.

Det östra delområdet är en liten kuperad hage med en mosaik av trädbevuxen betesmark och öppnare betesmark som delvis är väldigt igenvuxen med framför allt nypon. I de igenväxta delarna är endast några söndertrampade smala gångar i vegetationen öppna. I hagens södra del finns flera stora hagmarksenar och bitvis står enarna mycket tätt. Här växer även hassel, slån, rönn, oxel, gran, ek, björk, asp, ek, hägg och hagtorn. Den största delen av hagen utgörs av en gammal åkerholme och flera flikar med före detta åkermark sträcker sig in i hagen. Enligt historiskt kartmaterial ingick åkerholmen i ett åkersystem som brukades i tvåsåde, d v s åkerholmen betades hela säsongen ena året och slogs och efterbetades andra året. Det gamla kartmaterialet visar också att åkerholmen var mycket öppnare förr med endast ett glest trädskikt. Floran i området är rik och i markskiktet växer bl a liten blåklocka, brudbröd, bockrot, johannesört, jungfrulin, gullviva och prästkrage. Här växer även kalkgynnade arter så som rosettjungfrulin, rödkämpar, Adam och Eva, nattviol och korskovall. Den västra delen av detta delområde var vid fältbesöket bortstängslad och betas tillsammans med ett större område med främst betesvall. I hagen finns delar av stenmurar kvar.

BEVARANDEPLAN

Datum
2017-06-12

Beteckning
511-18661-2017

Beskrivning av livsmiljöer

*Silikatgräsmarker (6270)

Delar av det östra delområdet utgörs av denna livsmiljö. Den här livsmiljön utgörs av marker med lång hävdkontinuitet, ofta med kalkinslag i marken. Kalken i kombination med att marken tidigare varit slätteräng är två anledningar till att marken är så pass artrik. I hagen växer de för livsmiljön typiska arterna Adam och Eva, jungfrulin, brudbröd, ängsskallra, gullviva, solvända, backnejlika, rödkämpar och nattviol.

Trädklädd betesmark (9070)

Livsmiljön finns i båda delområdena och består av betesmark beväxten med ett träd- och buskskikt med en krontäckning på minst 25 % men inte tätare än 75 %. Hagmarker med grova lövträd är speciellt värdefulla eftersom träden ofta hyser rikligt med arter av lavar, svampar och evertebrater och ofta flera rödlistade (hotade) arter. Tusentals arter kan höra hemma i denna livsmiljö. De för livsmiljön typiska arterna liten blåklocka och gullviva förekommer i området.

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt

En komplett lista är inte möjlig att upprätta. Här listas ett urval hot som i det här området bedömts mest relevanta.

*Silikatgräsmarker (6270)

- Upphört bete eller fortsatt svagt bete och sent betespåsläpp. Detta riskerar att öka förnaansamlingen och öka igenväxningen vilket i sin tur riskerar att slå ut den hävdgynnade florán.
- Vinterbete.
- Tillförsel av handelsgödsel och tillskottsutfodring.
- Markexploatering. Gräsmarken kan förstöras genom utfyllnad, uppläggning av jordmassor, vägdragningar, skogsplantering eller dikning.

Trädklädd betesmark (9070)

- Igenväxning till följd av upphörd eller minskad hävd. Detta leder till beskuggning av de grova lövträden vilket förkortar trädens livslängd och missgynnar de många trädlevande arterna som företrädesvis gynnas av att trädet är solbelyst.
- Vinterbete kan bidra till att marken trampas sönder och att föryngringen av rekryteringsträd försvåras. Avsaknaden av ersättningsträd till de gamla grova träden är ett hot i sig.
- Tillförsel av handelsgödsel och tillskottsutfodring.
- Stora stormfällningar av gamla grova träd. Försök att undvika att röja så att vindstyrkorna ökar och riskerar att fälla träd.

BEVARANDEPLANDatum
2017-06-12Beteckning
511-18661-2017

- En avverkning av de gamla ädellövträden eller bortstädning av döda högstubbar och torrakor utgör ett direkt hot mot de arter som de hyser.
- Markexploatering, t ex dikning, uppläggning av jordmassor, utfyllnad eller annan exploatering t ex bebyggelse i området.

Bevarandeåtgärder med tidsplan**Gällande regler**

Enligt 7 kap 28 a § miljöbalken (MB) krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön eller störa utpekade arter i ett Natura 2000-område som har förtecknats enligt 7 kap 27 § MB. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändig för skötseln och förvaltningen av området. Alla Sveriges Natura 2000-områden utgör dessutom riksintressen (enligt 4 kap MB), vilka ska beaktas vid prövning av ärenden och planläggning.

Strandskydd gäller enligt 7 kap 13-18 §§ MB inom västra delen av Natura 2000-området. Inom strandskyddat område är viss typ av exploatering förbjuden, t.ex. uppförande av ny byggnad. Undantag från förbudet gäller t.ex. byggnader som behövs för de areella näringarna och som måste finnas inom strandskyddat område.

Livsmiljöerna planeras ingå i ett åtagande om miljöersättning för skötsel av betesmarker och slätterängar med särskilda värden. I området gäller de skötselvillkor som står i åtagandeplanen.

Behov av ytterligare reglering

Åtagandet om miljöersättning behöver fastställas för att säkra att området hävdas. Därutöver finns inget behov av ytterligare reglering.

Tabell 3. Förslag till skötselåtgärder som komplement till vad som gäller i åtagandeplanen för Syd Väsby. Åtgärder i kursiv är prioriterade.

Livsmiljö/art	Åtgärd	Tidsplan
*Silikatgräsmarker (6270)	<i>Bete och/eller slätter, helst bete</i>	Årligen.

BEVARANDEPLAN

Datum
2017-06-12Beteckning
511-18661-2017

Trädklädd betesmark (9070)	<i>Bete och/eller slåtter, helst bete</i> Ta bort granar och annan igenväxning som konkurrerar med och skuggar ut de gamla ekarna och ersättningsträd till dessa samt florán på marken. Spara död ved. Ta bort ris efter röjningar. För att undvika gödselpåverkan, elda riset utanför den trädklädda betesmarken, t ex i sydöstra hörnet av det västra delområdet.	Årligen Vid behov Vid behov
Det östra delområdet	Det östra delområdet bör inte betas tillsammans med den intilliggande betesvallen eftersom detta medför att marken blir gödselpåverkad och dess värden kan hotas.	Kontinuerligt

Bevarandetillstånd i dag

Tabell 4. Bevarandetillstånd hos ingående livsmiljöer.

Livsmiljö/art	Bevarandetillstånd
*Silikatgräsmarker (6270)	<i>Troligen gynnsamt.</i> Livsmiljön har restaurerats efter tidigare igenväxning.
Trädklädd betesmark (9070)	<i>Gynnsamt.</i> Friställning av ekar och röjning av buskskitet i kombination med ett bibehållet betestryck är dock nödvändigt för att bevarandestatusen för naturtypen ska vara gynnsam.

Inventeringar i området och andra referenser

Artdatabanken, lista med rödlistade arter, uttag 2002-05-10.

Länsstyrelsen i Stockholms län. Naturkatalog för Stockholms län. Remissupplaga. 1996.

Länsstyrelsen i Stockholms län. Åtgärdsplan för Syd Väsby, AB 2363. 2001.

Länsstyrelsen i Stockholms län. Ängs- och hagmarksinventeringen i Stockholms län. 1987-1991.

BEVARANDEPLANDatum
2017-06-12Beteckning
511-18661-2017**Karta**

Livsmiljöernas sifferkoder i kartan och dokumentet är korrekta liksom namnen i dokumentet. Livsmiljöernas namn i kartan kan dock vara felaktiga. Begreppet ”naturtyp” i kartan är synonymt med livsmiljö i resten av dokumentet.

